

การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์

A Comparative Study on the Pattern of Forensic Illustrations.

(Received: July 3,2026 ; Revised: July 6,2026 ; Accepted: July 9,2026)

ญาณีนาฏ รอดโพธิ์ทอง¹

Police Captain Yaneenat Rodphothong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์ 6 รูปแบบ ในด้านความพึงพอใจ การรับรู้ต่อความเข้าใจผล การผ่าชันสูตรศพ และความเหมาะสมในการเผยแพร่ต่อสาธารณะ การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในรูปแบบออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวชศาสตร์ จำนวน 30 คน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม (พนักงานสอบสวน หนายความ พนักงานอัยการ) จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (IOC = 0.96, α = 0.969) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ One-Way ANOVA หรือ Welch's ANOVA ตามผลการทดสอบ Levene's Test เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Tukey HSD หรือ Games-Howell ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบที่ 6 (รูปแบบแรเงาสีพร้อมรายละเอียดภาพ) ได้รับคะแนนประเมินสูงที่สุดในทุกเกณฑ์จากทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาคือรูปแบบที่ 5 (รูปแบบแรเงาสีเฉพาะส่วน)

คำสำคัญ: ภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์, การสื่อสารทางการแพทย์กับกระบวนการยุติธรรม, การเผยแพร่ต่อสาธารณะ, การนำเสนอภาพทางการแพทย์, การสื่อสารผลการผ่าชันสูตรศพ

Abstract

This study aimed to compare six forensic illustration presentation styles in terms of perceived satisfaction, perceived comprehension of autopsy findings, and suitability for public dissemination. Survey research by cross-sectional design was conducted using an online questionnaire administered to a purposive sample of 60 participants, including 30 forensic physicians and 30 legal professionals (investigators, lawyers, and prosecutors). The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire covering 8 evaluation criteria. The content validity was verified by three experts, yielding an Index of Item-Objective Congruence (IOC) of 0.96, and the reliability was tested using Cronbach's alpha coefficient, resulting in a value of 0.969. Data were analyzed using descriptive statistics and inferential statistics. Differences in mean scores across the six illustration styles for each of the eight evaluation criteria were examined using One-Way ANOVA or Welch's ANOVA, depending on the homogeneity of variance (Levene's Test), followed by Tukey HSD or Games-Howell post-hoc comparisons. The results revealed significant differences ($p < .05$) in suitability across styles. Style 6 (Color Shading with Details) achieved the highest mean scores across all criteria for both groups, indicating high to very high suitability. However, while Style 6 is the most effective for professional medico-legal communication, the study suggests that contextual adaptation—such as using simplified styles like Style 3—is recommended for public dissemination to address emotional and ethical considerations while maintaining essential information.

Keywords: Forensic Illustration, Medico-Legal Communication, Public Communication, Medical Visualization, Autopsy Communication

¹ ร.ต.อ. นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

บทนำ

ปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในปัจจุบัน โดยเฉพาะคดีฆาตกรรม มีแนวโน้มที่จะมีความซับซ้อนและความรุนแรงที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้กระบวนการสืบค้นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการเสียชีวิตและพฤติการณ์ที่นำไปสู่การเสียชีวิตดำเนินไปด้วยความยากลำบากมากยิ่งขึ้น² นอกจากนี้การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมยังคงได้รับผลกระทบจากการนำเสนอข้อมูลของสื่อมวลชนต่อประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่สื่อเชิงสืบสวน (Investigative Journalism) กำลังเป็นที่นิยม ทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น¹

การผ่าชันสูตรศพ (Autopsy) เป็นกระบวนการสำคัญในการหาสาเหตุการเสียชีวิตที่แน่ชัด โดยเฉพาะในคดีที่มีประเด็นทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม รายงานผลการชันสูตรศพมักประกอบด้วยข้อมูลทางเทคนิคและศัพท์ทางการแพทย์ที่มีความซับซ้อน ทำให้บุคคลที่ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญด้านนิติเวชศาสตร์ เช่น พนักงานสอบสวน ทนายความ อัยการ หรือประชาชนทั่วไป ไม่สามารถทำความเข้าใจได้อย่างถ่องแท้¹⁶ ซึ่งอาจนำไปสู่ การตีความที่คลาดเคลื่อนและส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมโดยรวม⁵

ภาพประกอบการแพทย์ (Medical Illustration) ได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารข้อมูลทางการแพทย์ที่ซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าภาพประกอบการแพทย์สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลทางการแพทย์ที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{4,9} โดยเฉพาะในด้านนิติเวชศาสตร์ที่มีความจำเป็นต้องสื่อสารรายละเอียดของบาดแผลและการบาดเจ็บให้กับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและสาธารณชนให้เข้าใจตรงกัน⁶

แม้ว่าภาพประกอบการแพทย์จะมีประโยชน์อย่างมาก แต่ในทางปฏิบัติยังได้รับ

การยอมรับและใช้งานอย่างแพร่หลายในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยเท่าที่ควร³ อีกทั้งยังขาดการศึกษาเชิงประจักษ์ที่เปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบการนำเสนอภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์รูปแบบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการนำเสนอภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์ที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจและประสิทธิภาพความเข้าใจในผลการผ่าชันสูตรศพ
2. เพื่อศึกษารูปแบบการนำเสนอภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์ที่มีความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการนำเสนอภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจและประสิทธิภาพความเข้าใจในผลการผ่าชันสูตรศพแตกต่างกัน

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในรูปแบบออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ แพทย์นิติเวชศาสตร์และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 60 คน ประกอบด้วย

1. แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวชศาสตร์ จำนวน 30 คน ซึ่งปฏิบัติงานด้านนิติเวชศาสตร์มาแล้วไม่น้อยกว่า 100 ราย

2. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมจำนวน 30 คน ประกอบด้วย พนักงานสอบสวน ทนายความ และพนักงานอัยการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุมเกณฑ์การประเมิน 8 ด้าน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.96 และผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.969 รูปแบบภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์ที่ใช้ในการประเมินมี 6 รูปแบบ ตามแนวคิดของ Scheltema, Reay และ Piper¹² ได้แก่

รูปแบบที่ 1: รูปแบบแสงเงาใช้สีกลมกลืนกัน

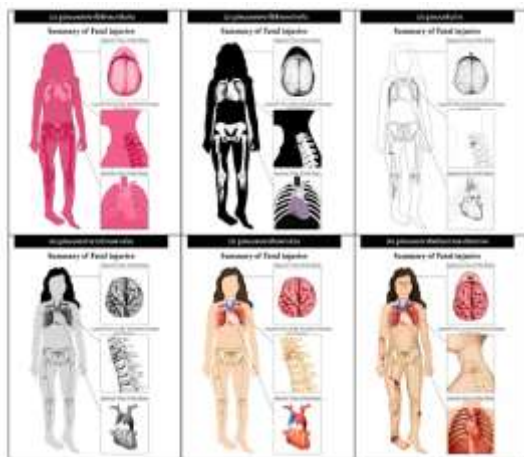
รูปแบบที่ 2: รูปแบบแสงเงาใช้สีแตกต่างกัน

รูปแบบที่ 3: รูปแบบเส้นร่าง

รูปแบบที่ 4: รูปแบบแรเงาขาวดำเฉพาะส่วน

รูปแบบที่ 5: รูปแบบแรเงาสีเฉพาะส่วน

รูปแบบที่ 6: รูปแบบแรเงาสีพร้อมรายละเอียดภาพ

ภาพที่ 1 ภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์ใน

รูปแบบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในงานวิจัย

เกณฑ์การประเมิน 8 ด้าน

ข้อ 1: ภาพมีความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วน

ข้อ 2: ภาพสามารถสื่อความหมายตรงกับเนื้อหาคำบรรยาย

ข้อ 3: ปริมาณเนื้อหาในภาพมีความเหมาะสม กะทัดรัด เข้าใจง่าย

ข้อ 4: ภาพสามารถนำไปให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใช้ในกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อแสดงผลการชันสูตรและพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี

ข้อ 5: การจัดองค์ประกอบของภาพมีความเหมาะสม

ข้อ 6: ความเหมาะสมของสีสันทันของภาพ มีความสวยงามและชัดเจน

ข้อ 7: ความสมจริงของบริบท

ข้อ 8: ความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ One-Way ANOVA หรือ Welch's ANOVA ตามผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน (Levene's Test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Tukey HSD หรือ Games-Howell กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 36 คน (ร้อยละ 60.00) อยู่ในช่วงอายุ 31-45 ปี 32 คน (ร้อยละ 53.33) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี 41 คน (ร้อยละ 68.33) ประกอบด้วยแพทย์นิติเวช 30 คน (ร้อยละ 50.00) พนักงานสอบสวน 22 คน (ร้อยละ 36.67) ทนายความ 6 คน (ร้อยละ 10.00) และพนักงานอัยการ 2 คน (ร้อยละ 3.33) โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 19 คน (ร้อยละ 31.67)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประเมินของกลุ่มแพทย์

พบว่า 6 เกณฑ์จากทั้งหมด 8 เกณฑ์ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างรูปแบบภาพทั้ง 6 รูปแบบ ได้แก่ เกณฑ์ข้อ 1, 2, 3,

4, 6 และ 7 ในขณะที่เกณฑ์ข้อ 5 (การจัดวางองค์ประกอบสื่อความหมาย) และข้อ 8 (ความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ) ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประเมินของกลุ่มแพทย์

เกณฑ์	สถิติที่ใช้	F	df1	df2	p	ผลการทดสอบ
ข้อ 1	One-Way ANOVA	3.54	5	174	0.006	มีนัยสำคัญ**
ข้อ 2	Welch's ANOVA	3.01	5	80.8	0.015	มีนัยสำคัญ*
ข้อ 3	Welch's ANOVA	2.80	5	80.8	0.022	มีนัยสำคัญ*
ข้อ 4	Welch's ANOVA	3.31	5	80.8	0.009	มีนัยสำคัญ**
ข้อ 5	One-Way ANOVA	1.50	5	174	0.198	ไม่มีนัยสำคัญ
ข้อ 6	Welch's ANOVA	4.39	5	80.5	0.001	มีนัยสำคัญ**
ข้อ 7	One-Way ANOVA	2.76	5	174	0.024	มีนัยสำคัญ*
ข้อ 8	One-Way ANOVA	2.16	5	174	0.066	ไม่มีนัยสำคัญ

หมายเหตุ: * $p < 0.05$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประเมินของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกเกณฑ์การประเมิน (ทั้ง 8 ข้อ) ที่ระดับ $p < 0.001$ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มแพทย์

อย่างชัดเจน โดยค่า F มีค่าสูงมากในหลายเกณฑ์ สะท้อนว่ารูปแบบภาพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอย่างมาก

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

เกณฑ์	สถิติที่ใช้	F	df1	df2	p	ผลการทดสอบ
ข้อ 1	Welch's ANOVA	16.32	5	80.3	< 0.001	มีนัยสำคัญ***
ข้อ 2	Welch's ANOVA	14.99	5	80.8	< 0.001	มีนัยสำคัญ***
ข้อ 3	One-Way ANOVA	13.16	5	174	< 0.001	มีนัยสำคัญ***
ข้อ 4	Welch's ANOVA	16.84	5	79.4	< 0.001	มีนัยสำคัญ***
ข้อ 5	Welch's ANOVA	7.81	5	79.5	< 0.001	มีนัยสำคัญ***
ข้อ 6	Welch's ANOVA	8.27	5	79.9	< 0.001	มีนัยสำคัญ***
ข้อ 7	Welch's ANOVA	18.91	5	78.8	< 0.001	มีนัยสำคัญ***
ข้อ 8	One-Way ANOVA	6.99	5	174	< 0.001	มีนัยสำคัญ***

หมายเหตุ: $p < 0.05$

เมื่อพิจารณาเกณฑ์ที่มีค่า F สูงที่สุด 3 อันดับแรกของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ เกณฑ์ข้อ 7 (ความเหมาะสมในการนำไปใช้ประกอบการทำงานด้านนิติเวช) $F = 18.91$, เกณฑ์ข้อ 4 (มีความสวยงาม น่าสนใจ) $F = 16.84$

และเกณฑ์ข้อ 1 (ความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วน) $F = 16.32$

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post - hoc comparison)

การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Tukey HSD และ Games-Howell พบว่ารูปแบบที่ 6 (รูปแบบแรงเงาสีพร้อมรายละเอียดภาพ) มีคะแนนประเมินสูงกว่ารูปแบบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในหลายเกณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบที่ 1 (รูปแบบแสงเงาใช้สีกลมกลืนกัน) และรูปแบบที่ 2 (รูปแบบแสงเงาใช้สีแตกต่างกัน) ในกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม พบความแตกต่างระหว่างรูปแบบภาพอย่างชัดเจนมากกว่ากลุ่มแพทย์

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการนำเสนอภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์ที่ต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพของภาพแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยรูปแบบที่ 6 (รูปแบบแรงเงาสีพร้อมรายละเอียดภาพ) ได้รับคะแนนประเมินสูงที่สุดในทุกเกณฑ์จากทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้สามารถอภิปรายประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1: รูปแบบที่มีรายละเอียดและความสมจริงสูงมีประสิทธิภาพมากกว่า

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบที่มีรายละเอียดสูงและมีความสมจริง (รูปแบบที่ 5 และ 6) มีแนวโน้มที่จะได้รับคะแนนประเมินสูงกว่ารูปแบบที่มีรายละเอียดน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Strong และ Erolin¹³ ที่พบว่าผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และบุคคลทั่วไปมีความพึงพอใจต่อภาพประกอบที่มีรายละเอียดสูงมากกว่าภาพประกอบแบบเส้นร่าง (Line drawing) อย่างไรก็ดี ในกลุ่มแพทย์พบว่าบางเกณฑ์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเกณฑ์ด้านความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วน และความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ ซึ่งอาจเนื่องมาจากแพทย์มีความคุ้นเคยกับการอ่านรายงานผลการชันสูตรศพในรูปแบบตัวอักษรมากกว่าภาพประกอบ ทำให้ความแตกต่างของรูปแบบภาพส่งผลต่อการรับรู้ต่ำกว่าเมื่อ

เปรียบเทียบกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

ประเด็นที่ 2: ความแตกต่างระหว่างกลุ่มแพทย์และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมมีความแตกต่างของคะแนนประเมินระหว่างรูปแบบภาพทั้ง 6 รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกเกณฑ์ ในขณะที่กลุ่มแพทย์พบความแตกต่างเพียง 6 ใน 8 เกณฑ์ สะท้อนให้เห็นว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ซึ่งไม่มีพื้นฐานทางการแพทย์โดยตรงมีความไวต่อรูปแบบการนำเสนอภาพมากกว่าแพทย์ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดที่ว่าผู้ใช้ข้อมูลที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาต่ำจะได้รับประโยชน์จากภาพประกอบที่มีรายละเอียดสูงมากกว่า¹²

ประเด็นที่ 3: ความเหมาะสมในการเผยแพร่ต่อสาธารณะ

ผลการวิจัยในเกณฑ์ข้อ 8 (ความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ) พบว่ากลุ่มแพทย์ให้คะแนนไม่แตกต่างกันระหว่างรูปแบบภาพทั้ง 6 รูปแบบ ในขณะที่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยรูปแบบที่ 3 (รูปแบบเส้นร่าง) ได้รับคะแนนสูงที่สุดในเกณฑ์นี้ ซึ่งอาจเนื่องมาจากรูปแบบเส้นร่างมีความรุนแรงทางสายตาน้อยที่สุดและเหมาะสมกับการนำเสนอต่อสาธารณชนทั่วไป โดยเฉพาะในสื่อมวลชนหรือสื่อออนไลน์ที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Haragi et al.⁷ ที่ศึกษาความคิดเห็นของคณะลูกขุนต่อภาพประกอบทางการแพทย์และพบว่ารูปแบบภาพที่มีความกราฟิกต่ำช่วยลดความรุนแรงทางจิตใจของผู้ชมได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการพัฒนาคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติในการเลือกใช้รูปแบบภาพประกอบทางนิติเวช

ศาสตร์ให้เหมาะสมกับบริบทการใช้งานและกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมควรพิจารณานำภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์รูปแบบที่ 6 (รูปแบบแรเงาสีพร้อมรายละเอียดภาพ) มาใช้ประกอบรายงานผลการชันสูตรศพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูล

3. ในการสื่อสารกับสาธารณชน ควรพิจารณาใช้ภาพประกอบที่ผ่านการลดทอนรายละเอียดหรือปรับเป็นภาพเส้นร่าง เพื่อลดผลกระทบทางจิตใจของผู้รับสารโดยยังคงรักษาเนื้อหาสาระสำคัญทางนิติเวชศาสตร์ไว้ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบภาพประกอบทางนิติเวชศาสตร์ในบริบทเฉพาะ เช่น การศึกษารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอในชั้นศาลโดยตรง ซึ่งอาจมีข้อจำกัดหรือข้อกำหนดที่แตกต่างจากการเผยแพร่ในสื่อทั่วไป

2. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมกลุ่มอื่น ๆ เช่น ผู้พิพากษา คณะลูกขุน และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

3. ควรศึกษาต้นทุนและความคุ้มค่าในการผลิตภาพประกอบแต่ละรูปแบบ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการนำไปใช้จริงในหน่วยงาน

4. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนา 'การใช้ภาพประกอบรูปแบบผสม' (Hybrid Illustration) ซึ่งเป็นการผสมรวมจุดเด่นของรูปแบบภาพลายเส้นที่ให้รายละเอียดชัดเจนเข้ากับรูปแบบภาพที่เน้นสีสันในส่วนสำคัญของบาดแผล เพื่อเป็นแนวทางในการหาจุดสมดุลใหม่ที่สามารถลดผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้รับสาร แต่ยังคงรักษาความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทางการแพทย์ไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.ธิดา มหาเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการศึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และเมตตาเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงงานวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวชศาสตร์และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ที่อนุเคราะห์ข้อมูลกรณีศึกษาที่ใช้ในการสร้างภาพประกอบ

เอกสารอ้างอิง

1. สุตาพรรณ ธัญจิรา. การพยาบาลฉุกเฉินและอุบัติเหตุใหญ่. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล; 2546.
2. วิฑูรย์ อังประพันธ์. นิติเวชศาสตร์สำหรับพนักงานสอบสวน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ; 2548.
3. Association of Medical Illustrators. Legal-medical illustration research report [Internet]. 2024 [cited 2026 May 8]. Available from: <https://ami.org>
4. Baxter M, et al. Can science comics aid lay audiences' comprehension of forensic science? Journal of Science Communication. 2025; 24(1):1-15.
5. Cordner SM, Woodford N. Making the autopsy report more useful for the justice system. Forensic Science, Medicine, and Pathology. 2010; 6(4):263-264.
6. Hamad I. Developing Forensic Communication. KnE Social Sciences. 2018; 3(10):333-345.
7. Haragi M, Yamaguchi R, Okuhara T, Kiuchi T. Interviewing forensic specialists regarding medical-legal illustration methods to replace gruesome graphic evidence. Journal of Visual Communication in Medicine. 2020; 43(1):27-34.

8. Haragi M, Yamaguchi R, Okuhara T, Kiuchi T. Questionnaire survey of a mock jury on their impressions of medical-legal illustrations aimed at reducing trauma and PTSD of jurors. *Journal of Visual Communication in Medicine*. 2020; 43(2):67-75.
9. Krakow M. Graphic narratives and cancer prevention: A case study of an American Cancer Society comic book. *Health Communication*. 2017; 32(5):525-528.
10. Petersen K, et al. FATAL: A forensic autopsy annotation tool for digital recording of autopsy findings. *Forensic Science International*. 2024; 356:111-120.
11. Sakpal P. Types of medical illustrations [Internet]. 2020 [cited 2024 May 6]. Available from: <https://medium.com/@priyankaradiancevision/types-of-medical-illustrations-82e064d5aa9b>
12. Scheltema E, Reay S, Piper G. Visual representation of medical information: The importance of considering the end-user in the design of medical illustrations. *Journal of Visual Communication in Medicine*. 2018; 41(1):9-17.
13. Strong J, Erolin C. Preference for detail in medical illustrations amongst professionals and laypersons. *Journal of Visual Communication in Medicine*. 2013; 36(1-2):38-43.
14. The Editors of Encyclopaedia Britannica. Munsell color system [Internet]. 2018 [cited 2024 May 8]. Available from: <https://www.britannica.com/science/Munsell-color-system>
15. Walter RD. Review of: Forensic Art and Illustration. *Journal of Forensic Sciences*. 2002; 47(4).
16. Wilkinson CM. A review of forensic art. *Research and Reports in Forensic Medical Science*. 2015; 5:17-24.
17. Zhang X. Forensic imaging: A powerful tool in modern forensic investigation. *Forensic Sciences Research*. 2022; 7(3):120-130.